

Győri László

A tisztaság akarása

*Amikor elhagytuk a szőlőhegyet,
ahol nemcsak bor akadt bőségesen,
többféle rövidital is, rum, törköly,
de főleg szilvapálinka, és már mindannyian
kissé tántorogva botorkáltunk a völgybe,
a falu kastélya felé,
amely mindannyiunk szálláshelye volt,*

*ő mindenkinél rosszabbul vette a lépést,
a lába minden mozdulatra összegabalyodott,
amelynek láttán két nő kezdett gondoskodni róla,
az egyik rögtön karon fogta, a másik is odahajolt,
hogy karon fogja szintén, amit amaz féltékenyen
ugyancsak rosszal, egyszóval összevesztek rajta,
végül egyik sem kerekedett fölül,
békét kötöttek egymással,
jobbról és balról támogatták,
amire valóban, förtelmesen rá is szorult,*

*nem rókázott ugyan, de zilált volt mindene,
onnan már jó ideje kizuhant,
ahol őt még önmagával azonosnak
lehetett volna hívni,
inge kicsúszott a dereka fölé,
a nadrágja csupa lucsok volt,
a vizeletét már nem tudta visszatartani.
Elroncsolódott, s ez a bábu egyszerre megszólalt:
– Csak ne volna annyira bűdös!*

*Eszerint még a pálinkánál tartott,
az előzményhez tért vissza aggodalmasan,
legbensőbb gondja tárgya buggyant ki belőle,
rosszallotta az ital jellemét.
Megadta magát a sorsnak, akarat, érzéklet, morál,
minden elpárolgott már belőle,
egyetlen mozzanat ült eszmélete alján,
a fogalmiság végső maradéka, az érdemi rész,*

*amiért idáig jutott, amiért úgy cselekszik,
hogyan elérje a lényegiség túlságosan fokát.*

*A közből való terítette le, az ital,
amelyre sohasem vágyik, esetleges,
szükségszerűtlen, tisztátalan eszköz,
egészen másra sóvárog,
s milyen súlyos, gyötrelmes veszélyesség
mámorba jutni minden segédeszköz nélkül,
úgyszólván fogalmi úton,
minden anyagot lehántani hozzá.
A hajsza ugyan hiábavaló, de törekszik a jóra,
a tulajdonságok nélküli, a nincstelen szeszt,
az anyagtalannal hatót megtalálni egyszer.
Látzatra a tulajdonságot fájlalta leginkább,
az egyetlen, a bűzt.*

*Fájdalmában a részeg, elvetemült elme
a lényegre nyílt,
a motyogó mondat maga a tagolt,
artikulált szellem:
a mámor mocskon túli, tiszta akarása.*

A régi ház

*A sarkon áll mintegy száz esztendeje,
öreg ház tehát, viszont jól bírja még,
viszonylag jól, csak néha-néha kell
rajta ezt-azt kijavítani.
Ráférne ugyan egy általános, nagy tatarozás,
a villanyvezetékek azóta nincsenek kicserélve,
amióta felhúzták a múlt század elején,
a bergmanncsövek ilyen idős korban
már porladni szoktak, minden bizonytalansággal
foszladoznak is az öreg falak mélyén,
kész csoda, hogy nem okoznak zárlatot egyszer-egyszer,
de majd megtudjuk egy késő téli nap,
ne adja Isten, éppen karácsony estéjén,
hogyan elérték életük végső pillanatát,
az egész házat hirtelen sötétség rázza meg,
nem ég sehol egyetlen villanykörte sem,
ki-be futkosunk, összegyűlünk a folyosón,
tanakodunk, általános lesz a zűrzavar,*

nem tudjuk, a villamos műveknél,
vagy csak a mi házunkban lett most áramszünet,
mi oka van, hogy éppen karácsonykor gyertyát kell gyújtá-
nunk,
többet a kelleténél, s nem ünnepi célra,
a meghitt gyertyafény már nem meghitt gyertyafény,
szükséges rossz, minden helyiségben gyertyát kell gyújtá-
nunk,
nincs meleg víz, a hűtőszekrényben romlani kezd az étel,
a villamos művek csak holnapra ígér valamit,
másnap aztán sokáig keresgéli az általános csőd okát,
a főszekrény minden porcikája rendben,
a vezetékek azonban láthatatlanok,
öreg a bergmanncső, a csőben a drót, öreg az egész ház,
ezen már csak egy nagy pályázat segít,
az önrész csekély, a közös költségből nem lehet összeszedni,
hozzá kell járulnunk bizony nem kevéssel,
minden egyéb a következő évekre marad.

A lábazat romlik, az itteni kő,
amelyről a kerület nevét kapta egykor,
gyöngé mészáló, egy-egy kocka már kiporlott idővel,
lyukak tátonganak az utcán a falakon,
a tető gerendái szintén aggodalomra adnak okot,
sok baj van, túlzás ezernek mondani,
de akad mindig egy-egy rejtett hiba,
a ház azonban egészében véve
áll és lakható.

Kispolgárok lakták, a sarki fűszeres,
de hogy ki még, nincs a házban már olyan idős ember,
aki el tudná mesélni a ház történetét,
hogy kik éltek benne,
csak annyit tudni, hogy polgárok lehettek mindannyian,
mert minden lakásban van egy cselédszoba,
amelyet ki erre, ki arra használ most,
van egy melléklépcső, egy zománctábla jelzi,
azon kellett a cselédnek járnia.
Ma nem tud senki alkalmazottat tartani,
a lakók összetétele vegyes, van egészen szegény,
s van gazdag is, aki azonban csak átmenetileg él benne,
amíg fel nem épül egy jobb helyen a családi ház.
Ötvös, asztalos, mérnök, sofőr,
aki a kínaiaknak dolgozik feketén,
könyvtáros, munka nélkül csellengő fiúk,

csuklyában járnak, hogy arcuk elfödözzék,
sok nyugdíjas, öregek, fiatalok, síró csecsemők,
magyarok, ukránok, akik bérlik a lakást,
fél magyar, fél albán, lengyel nő.
Van, aki köszön, van, aki nem ismeri az illetet.

Csönd van, nyugodtan dolgozom.
Úgy dolgozhatom békén, tiszta csöndben,
hogy tudom, holnap is nyugalmas lesz az este.
A ház sarkán van a város földrajzi közepe.
Nem látszik rajta, ez a külváros
szegény, szennyes, romlott, menthetetlen.

Innen nem lehet lakást cserélni,
aki meghallja, hol van,
észvesztve áll el bármi tárgyalástól.
Szoktam el-eljárni, késő este
koszlott panelek közt botorkálok haza.
Kopár, kietlen, rossz környék.

Panelprolik lakják. Így a sértés.
Itt élek a panelek tövében,
sivár betonházak közt visz haza az utam.
Még nem félek, még egyelőre nem.
De leült, hogy sötét sikátorban,
a klasszikus fogalmak gyűrt hulladékán
iszkolok haza
csuklyás ábrák, figurák között.
Nem tudom, hogy a fölépcső
vagy a melléklépcső juttat-e fölfelé.
A jövő roskatag, mállik, mint a mészgó,
ha késő este hazabotorkálok.

Hazafelé? Ez hát a haza?
Hazámban így vagyok magyar?
Miért kell tudnom minden pillanatban,
hogy az vagyok. Anélkül is tudom.
Elmémbe vernék, lassan kékre-zöldre vernek.
Hazát kívánok ebben a régi házban,
ahol nem fosztja ki eszemet, lelkemet,
amit magamban érzek, gondolok,
ahol a szabadságnak még most is értelme van.

Egy papagáj elhulltára

*A két kis papagáj nem volt
egymással szinkronban.
Életük más-más ütemre járt.*

*Délutánra elpusztult a zöld.
Tegnap még billegett az ágon.
A sárga él, a zöld pedig
merev tollcsomó a kalitka alján.*

*Egyikünk meghal, a másik él tovább.
A zöld vagyok? Esetleg a sárga?
Meddig kopogok a kis kölesmagon?*

*A kérdés régi, sőt mi több régies,
hogy nem új, készséggel elhiszem,
elismerem, sőt mi több, tudom.
De nekem élni mégiscsak új volt,
én éltem, engem véve tárgynak,
én éltem, és ha meghalok,
új lesz, különös, egyedi, ami megtörténik.
A kérdés új tehát: mire készüljek előre?
Meddig kocogtatom a porcelántányért?*

*A kis csőr tegnap még kopogott.
Tegnap még voltam, emlékszem rá.
Ma meg a padlóra zuhantam?
Mikor hazajössz, nézz tüzetesen körül,
hogy nem kell-e kidobnod újságba tekerve
a lenti kukába?*